

Бурят-Монголой УНЭН

№ 171 (5612)
АВГУСТЫН
28
СУББОТО
1948 он
Сэн 20 мүнган

НЭГДЭХИ НЮУРТА:

ССР Союзай Министруудай Сөвдэй Түрүүлэгшэ нүхэр Носиф Виссарионович Сталинга Бөхөрүска ССР-эй Барановичска област-ноо бөшөг.
ТҮРҮҮШҮҮЛХЭЭ ЖЭШЭЭ АБА-ХА: Таряа тушааха августын түсэбне дүүргэхэ, Илья Григорьевой

ХӨЕРДОХИ НЮУРТА:

С. Петров.—Большевистскэ партия түлээ Лениний төмсөл.
Д. Мунков.—Социалистическэ хууль еһые сахмха хэрэгтэ сомон ба сельска Советуудай дүүргэхэ үүрэг.
Я. Кривченко.—Горюхи ба түр-жэжэжэ. Унгаргшэ жэлэй алдуге дабтахагүй.

ГУРБАДАХИ НЮУРТА:

Вен. Штеренберг.—Нюдэ аргалдаг врач.
ЖЭЛЭПНГЭЭ ТҮСЭБНЕ НОЯВ-РИНН 7 ХҮРТЭР ДҮҮРГЭН!
Мүрөөсөөн хүсн. 2 жэлэй нормо.

Оролдоотой ажал. Дамжуулан Улаан тут.

ДУРБЭДЭХИ НЮУРТА:
Б. Мунанов.—Шанар хайтаг үчбэнгүүдээр бууралдаха хангала ёһотойд.
Эб найрамдале хамгаалгада зорюулагдаһан кулгуурын ажал-жуулагдаһан бүхэдэлхэйн во-гросс Вроплав городто нэгдэбэ.

Таряхураалгын графигыг хуулишалан дүүргэхэ

Бүхь брөнүүхэй пролетариан, нэгэнлэлт! Бүхь брөнүүхэй пролетариан, нэгэнлэлт! Бүхь брөнүүхэй пролетариан, нэгэнлэлт!

Түрүүшүүлхээ жэшээ абаха

АВГУСТЫН 27 Таряа-хуряалга ба тушаалгын днэвнин

Хүдөө ажахын Министерствын августын 25-ай мэдээнэй өһөөр республика дотор таряхураалга тон жэгдэ бөшөөр ябана байна. Нударын аймагта таряхураалга 43 процент дүүргэгдээ байхадань Яруунын аймагта оройдоо 1,5, Курумканай — 7,0, Иволгын — 8,3, Занаманай — 9,0 процент гүйсэхэдхэй. Имэ жэгдэ бэш байдал хада байгаагын уларил дээрхээ гү, али ямар нэгэн хүндэтэй шалтгаан дээрхээ болоо бэш.

Гэгдэжэ ябанан аймагуудта таряагын түрүүшүүлхээ жэшээ бэш. Бүхь шалтгаангын хадаа хураалгын хүдэлмэриг эмхидхэгдэ ба таряагын аймагтай партиан, советскэ органуудай зүгһөө хүтэлбэрилгэ дээрхээ болоһон байна.

Жэшээхэд, Иволгын аймагта таряхураалгыг бодото большевистскэ темпээр ябуулха хэрэгтэ юун хаа хэлэн ба хэмэ байна? Энэ аймагта таряагын Нударын аймагтайхана хомомдонгуй эдсэхэд байгаагүй. Мүн аймаг хадаа хүдэлмэрин хүсөөр, ноймбайнуудар, таряхураалгын бусад машинануудар, зүдхэхэ хүсөөр бусад аймагуудха муу бөшөөр, харин үлүү хайнаар хангалданхай байха юм. Мүн энэ таряхураалгын эмхидхэнхэ хойшо мүнөө хүртэ сагай уларил таарамжтай эхил байгаа. Имэ улоһоннуудтай байдаг энэ аймагтай бөшөөгүүгөөр гэгдэжэ байһан ябадала гансахан л хүтэлбэрилгэд гэмтэй гэжэ.

ВКП(б)-эй Иволгын айном, аймгүйсэдон ба таряагын хүдөө ажахын таһаг хураалгын эмхидхэнхэ хойшо мүнөө хүртэ энэ хүдэлмэриг хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилгэ хэргүй байха юм. Жэшээхэд, Суутлын МТС-эй 21 комбайнуудай 11-н бүлгэй мэдэжэе хүдэлмэриг ойлгогүй. Энэний гол шалтгаангын хадаа таряхураалгада бэрхдэлхэй хүдэлмэрин үедэ трактор болон комбайнуудха һайн танартайгаар зааһабилалгүй дээрхээ байоно.

Тус МТС-эй № 4 тракторна бригадын тракторнуудай муутгаар элбэрилэгдэһан дээрхөө комбайнуудай Д. Пунсков, Д. Бибай-щевцов ба П. Цыбжоржов гэгшэний комбайнууд «Комсомол» колхозой-полян дээрэ гараад юмшэ хэргүй байха юм. Тарашалан энэ МТС-эй нүхэр Сандаковай хүдэлмэрилгэ «ЧЗ» трактор комбайн шэрэхэ аад, эдөрхэй хэбтэнэ.

Комбайн болон трактор машинанууде таряхураалгада буран түгс бэрхдэлхэйг дээрхөө таряхураалгын ба тушаалгын графиг дээрхэ байха. Комбайнуудай млын байдала, энэ МТС-эй директор нүхэр Фёдоров, ахаалга мэханик нүхэр Дуник гэгшэд бодото хүтэлбэри үгэнэгүй, харин хоһон гүйлгэдөөгөөр сагаа бараһаар.

Б. Дымрылов.

ССР Союзай Министруудай Сөвдэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Белорусска ССР-эй Барановичска областин колхозууд, совхозууд ба таряагай ажалнууд таряа бэрхдэлхэйгээр гүрэнэй түсэбне болор-боонь урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элч-хэбдн.

Барановичска областин колхозууд, совхозууд ба таряагай ажал-нууд түсэбнөө гадур 150 мянган пүүдээ бага бөшө таряа пүрөдөө тушааха уалта абаба.

Белоруссин КП(б)-гэй Барановичска обкомой секретарь В. ЗАКУРАЕВ. Облгүсэдкомой түрүүлэгшэ П. БОНДАРЕНКО. Бэлдэхэй Министерствын түлөөлэгшэ Ф. МАРКОВ. Хүдөө ажахын областной Управленин начальни Н. ЛЕВИЧИЙ.

ЛЕКЦИОННО ПРОПАГАНДЫЕ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛЭГЭ

Олонгита арад зонот лунта марксистско-ленинскэ хургаалы дэлгэрүүлгээ лекционно про-паганда туйлай эхэ үүрэг дүүргэнэ. Бүхэсэмна коммунистическэ (большевистическэ) парти болбөл марксистско-ленинскэ теоринг шу-далалгала лекционно пропаган-даны ашаарыг ходооо тэмдэглэжэ, тэрэнь эхэ анхараала хандуулаг байна. «ВКП(б)-гэй түүхын хураалгы курсын» хэлбэрдэн гара-хатай дашарамжуулан партиан пропагандыг эмхидхэхэ тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол соо нигэжэ хэлэгдэнэ.

«Марксизм-ленинизм»е про-пагандироваалгын ухаала метод мүн болоо лекционуудыг хэлэг болохо. Байнаар бэлдэхэдхэй, үдхэ ехэ-тэй лекци хадаа «ВКП(б)-гэй түү-хын хураалгы курсын» ба марк-систско-ленинскэ лекционуудай зохиолуудыг өөһөөр үгэжэ байһан нүхэдэ ехэ туһаламжа болохэ эһотой.

Мүнөө Агууһа Эхэ оринтай со-циализмһаа коммунизмһаа шалжыг ороло ябаһан түүхэдэ үедэ, сталинскэ шэнэ табилжалтай түсөөр ха-раалдан туйлай эхэ програм-мы болорбоонь урид бөсүүрүлхн түлээ тэмдэжэ байһан үедэ советскэ арай урт тон ухаала шэнэ зорилгонууд тэбтэлхэй. Арайлай най моральа эрлентүүнэй ая-хатай эхээр урлан, партиан про-пагандын зорилгонуудыг үлэн үргэжэ. Манай пропагандастнуудай урда бүри эхэ эрлентүүд та-билгана. Советскэ гүрэнэйгөөр ба арайлайга эрлентүүдэй бүри хариуцаха, хүнүүдэй ухаан бэрх-дэлхэйн капитализмһын үлгэрлүүлгэ-тэй хатуулар тэмдэжэ, ажалланы коммунистическэ хуучуудыг хэрэгтэ бүхэ хэмжээгээрэ туһаха гэжэ пропагандастнуудай нашин уалта мүн.

Энэнь эрбөр ойлгоһон пар-тияна хүтэлбэрилгэд хадаа про-пагандистска хүдэлмэриг болше-вистскэ анхараала хандуулах. Өөһэдэ элдхэл болон элдхэнү-дэ ходооо уншала байдаг байна. ВКП(б)-гэй Хорин айкомой дэргэ-хэй лекторжэ группна энэ жэлэй тургуулын хадаа 200 гаран лекци ба элчлэлүүнэе колхознууд болон абахаалгала уншажэ үгөө. Тэрэ тооно марк-систско-ленинскэ теориг 8 лекци-нын байлаар 30 гаран лекци уншагдаһан байха юм.

Тэрэлхэн ВКП(б)-гэй Баянл-лалой пропаганда ба агитацион таһаг лекционно пропагандыг муу бөшөөр эмхидхэнэ. Лекторнуудай зүблөн дээрэ лекционууд зүблэн хэлэгдэжэ байна. Аймагтай хүтэл-бэрилгэ хүдэлмэрилгэд ажалла-дай дунда элдхэл ба лекционуудыг үнэгрэгдэхэ элбхитэйгээр хабаа-дасана.

Зүгөөр зарим аймагуудта лекци-онно пропаганда ехэ хангалтагүй байна. Убахауралга ба таряху-раалгын үедэ лекционно хүдэлмэ-рин бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхын ороло, харин тэрэнь өгтэ ор-хажорхойн газарнууд байха бай-ха юм. Жэшээ, урсаа хураал-гын үедэ Сэлэнгын аймагта лекци ба элчлэлүүд ехэ хомор болоо гэжэ манай газрын корпсэмент мэдэснэ. Танда шэнэ шэнэ асуу-даниуудар лекционуудыг уншлын ороло, харин хэзээд нэгэ бэлд-хэн лекцион өгтэ шалдхалгүй, хо-лооо тэрэ гандыг ашажа элбэжэ лекторнууд бин.

ВКП(б)-гэй Бичурин айком про-пагандистска хүдэлмэриг анхара-лаа тон багаар табила. Энэ жэлэй тургуулын хадаа соо Бичурин ай-комта мнл 50 лекци уншагдаһан байна. Тэрэ колхозо нэгшэ лек-ци хэлэгдэжэ байха юм. Лекционуудыг зүблэн хэлэгдэхэ өгтэ болодоггүй. Хэжэнь, Зиграй ай-магта лекционно пропаганда мүн хангалтагүй байна.

Энэ хүдэлмэрин гол дутуу-нуудыг юу гэхэдэ, уншагдажэ лекционууд убахаа мүнөө үзүн эрлентүүдхэ хүсэд харуу-сангүй, олонхи умарта ажалла-дай ухаала асуудалуудтай хол-боггүйгөөр үнэгрэгдэнэ, зарим лекторнууд хадаа унгарһан собы-т тухай үрэл хэрэгжэ үгөөд, хур-са тобололнуудыг хэлгүй, про-блемэ асуудалуудыг табиггүй лекцион дүгнэжэригдэжэ зантай.

Дуралгата дутууныг хурь-уудажэ, республика дотор лек-ционно пропагандыг эрд байжа-луулаха ухаала. Тухайн тургуула лекционуудай идеологическэ хэмжээ дээрхүүлхэ хэрэгтэй. Советскэ патриотизм хуучуудыг, хари ирэнэй юмнэй урда бүгдэн уналга эсэргүү тэмсэл хадаа лекционно пропагандата нил-ээл эхэ һуури эгэхэ эсэргэтэй. Капитализмһын эрхөөр советскэ байгуулалтын, манай кулгуу-рын, советскэ гүрэнэй саясуула-гүй үзү һайн байһаныг про-пагандироваала, советскэ түрүү на-уын туйлалтануудыг пропаганди-роваала—энэ бүгдэ хадаа ойр ха-уын камани бөшө, харин элч-лэл тэрэ сөө хараалданан хүдэл-мэриг гэгшэ.

Марксистско-ленинскэ теоринг, өгөөнөөрчэ ба философи асуу-далуудар лекционуудыг сэг ур-галжэ уншажэ байха ухаала. Та-данжалтай түсэб тухай лекционууд төвө ололоруудха хэрэгтэй. Р. А. туһалга ба айком дотор табилжал-тай түсэбэй хэрэгжэжэ бөсүүрүлхэ байһан тухай лекци советскэ элчлэл тэмдэглэхэ ухаала.

Идеологич асуудалуудар лек-ционуудыг уншала тон эхэ уха-лаартай байла. Элдэй дүтлэл-лүүдэ эсэргүүдэн, науан-сэвэр-лэй пропагандаг шалдхалха хэр-эгтэй.

Лекционно пропагандын маш-ныг байгуулаһан тула лекцион уншаламһын урда тэрэнь лекторскэ группна зүблэн хэлэгдэ-хэ хадаа лекци бэрхэ хадаа большевистскэ партиан, ухаан, буржуазна идеологич элдэ хэр-гэ асуудалга эсэргүү тахал-тай манарсар байһан байха ёһотой. Партиан айкомуд болон лекто-рскэ туһануудай хүдэлмэриг большевистскэ эрбөр унгарһаа, лекторнуудай өдөөнэй нийгэм-ро-дическэ бололлогыг дашуудал-тушаа хэмжээнүүд абажа бай-ха, советскэ үнэгрэгдэнэ, тэрэ-нээ бодото туһаламжа үзүүлэ-хэ уалтай.

Политическэ ба науца эр-гэм бөлбөрөөнэ дэлгэрүүлжэ Бүхэсэмна обштын түлөөл-гшын тушаал республика доторнай бин болгодог. Марксистско-ленин-скэ теоринг шулаһан, эрхлм бэр-хэдэлхэй хэдэн олон эрдэлтэ тус обштын индустри хабалда-лжа ажалла, эрбөр партиан ор-ганистүүд хадаа лекционно пропагандаг эмхидхэгдэхэ болше-вистскэ эрбөр халдхал, тэрэнь эрхдээр унгарһаа эсэргэтэй.

оо ба
удай
ээ
тадта
парти
согуу
а
ып 24
лбол
хууль
парти
жэ айд
түхэй
төхөө
эг — М
та ба
харуу
пропу
ай бут
гэһэн
обо.
аргил
август
эпшэдэ
э шикд
иние,
э хуу
гү һэд
и шад
дадууд
дотор
ах тал
һаа ка
айһани
удай
т тоо
ланин
уугуу
байһан
гэхэ
урн ш
полг
а Тру
парти
дотой
хүрэнэ
дүүдэ,
һан ба
хэй ар
һунгал
байха
цээ у
ригн о
ленин
лүүдтэ
ра парти
ады эр
байһан
гэхэ
й про
коп гэг
лгт абу
дур
аюулын
ЦО
ночн
бодо
и 24
дэн тү
эрилтэ
ин, ху
ухай пр
шынэ д
ур хуа
бүхэ үр
нь эсэ
зэм
во тар
газета
захира
оро ба
эрсойну
забл
мау х
314 х
Тэрэ
82 п
Сейдэ
байхал
оной пр
е буса
рилсана
ме үгэ
тээсэ,
СКО
эуудай
эбэри
гын 24
оюуудай
КП) бо
то бар
на совет
дээр
ана ор
байгуу
премь
ргалан,
эхэ тү
ституци
аналгэ
гэһэн ш
а редак
Б. ОЧИ
НӨӨДӨР
ГРНУУДА
алайн х
нь из
рода»
й нинэ
Тираж

Украинин МТС-үүд өөһэдхэнь олозор гаргашануудха хаана

ИВ. (ТАСС). Украинин машин-тракторна станцинууд тракторна, машиннуудай үнэ сэнгые хил-дэ, тракторнууд болон хүдөө ажал хангаламһын зааһабилалга-тай багаар гаргалжа ба за-аһабилалга гаргашануудыг өмшхэ түлээ эрд шүүд тэмсэ-нэ. Украинин МТС-үүд бөхдөөр 8 миллион шахуу тү-дэ мүнхэ абахагүйбн гэбэ. Иволгитой 50 мянган түхэрлэ-хэ абахаа аргашан Сталинска

Аймагууд	Таряхураалга (процент)
1. Кударын	43,3
2. Бичурин	32,3
3. Тарбататайн	25,1
4. Торнин	22,7
5. Кахтын	22,4
6. Мухаршэбэрей	21,9
7. Прибайкальскэ	21,7
8. Баргажанай	20,8
9. Хэжэньгын	18,1
10. Кабанскын	17,4
11. Байкало-Кударын	15,7
12. Түхэнэй	14,4
13. Зэдин	14,2
14. Занграйн	12,3
15. Сэлэнгын	11,5
16. Занаманай	9,3
17. Хорин	9,1
18. Иволгын	8,3
19. Курумканай	7,0
20. Яруунын	1,5

Мухаршэбэрей аймагтай «Красный Звезд» артелинь убахаураал-гын хүдэлмэри дээрэ Екатерина Карпона Алексеева, Варвара Яковлевна Филиппова гэгшэд үнэн сэхээр ажаллаа, үдэр бүри үндэр бүтээсэтэ ажалай үлгэр жэшээ харуулдаг байлаа. Эдөнэр мүнөө таряхураалга дээрэ хүдэлмэрилжэ, даабаринуудха 150—160 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Е. К. Алексеева, В. Я. Филиппова гэгшэд гүнхэ сабшажа ябана.

гүрэнэй зөөри арбааа.

Социалистическэ хуули еһые сахиха хэрэгтэ сомной ба сельскэ Советүүдэй дүүргэхэ үүргэ

Советскэ хуули еһые хатуу шангаар сахиха тухай асуудал хадаа советскэ засагай тогтоон түрүүшн үөрһөө хойно табигдаһан байгаа. 1917 оной октябрийн 25-да засаг тухай гаргадаг дэкрет болбол социализмын илалтыг хангахаар хатуу шанга революционн гүрм байтууһыг зарлаһан юм.

Иүдээж, 1918 ондо Советүүдэй Бүхроссийска оной VI съезд дээрэ В. И. Ленинэй үүсхэлээр «Хуули еһой» тухай тусгаар асуудал табигдаһан байгаа.

«Бишкэхань хуули буса ябал, советскэ гүрмийн бишкэхань өбдөн ябал хадаа ажалшад хадсадай тэр дэри хэрэгтэ нүхэ нүхэ мун болоно» гэжэ В. И. Ленин бэлһөө хон.

Араудай агүүхэ вожднор Ленин ба Сталин, большевистскэ парти ба советскэ правительство болбол революционн-социалистическэ хуули еһойн, төрөний хаана-нагай хабаршангүүдөөр ба нэгэ ажаар агүүхэ хэрэгтэ тои ехэ анхал ходоо табидаг байгаа.

Сталинска Конституци болбол социалистическэ хуули еһые бэхжүүлхэ хэрэгтэ хэрэгсэлтэ үүргэ нутагай Советүүдэ таадаг.

Конституциин 97-дохн статья хадаа гүрнэй гүрм хамгаалыг хангахыг, хуулинуудыг сахихыг ба гүрмийнүудэй өрхыг хамгаалаг ажалшад депутатүүдэй нутагай Советүүдэ уялгал.

Социалистическэ гүрнэй өрхыг гүрмийн бэхжүүлхэ ба эдэ зорилгонуудыг дүүргэхэ болгох хэрэгтэ олонимон аямд эвнине алгуурдг социалистическэ хуули еһые сахихын түлөө ажалшад депутат тэмсэ-хын тулада засагай гүрм органиуд, тэрэ тэдэ сомной ба сельскэ Советүүд хадга советскэ рол шухала хуулинуудыг сахиха ба тэдэнэй политическэ үлхэнь ойлого еһотой байн.

Далхай дээрэ гансал манай советскэ хуулинууд арадад интересуудыг хамгаалаг байн. Тэдэний мэдэх, ойлого, арад сондо ойгуулаха ба хабаршангүүдөөр дүүргэхэ болго-х еһотойд.

Советскэ правительство болбол гаргалдан хуули бүхэнийг сельскэ (сомной) Совет бүхэндэ хүргэхэ хэмжээ хангалт байн. Бүхы шухала хуулинуудыг оруулаһан «СССР-эй ба РСФСР-эй хуулинууд» хуули-уудыг сүтүүлхэ гэжэ нон сельскэ Советүүд тусгаар зориулагда-х, хадгалжэ байла.

Төрөөшөө гадна, хуулинуудыг тайлбарлан ойгуулаһан педесоннууд аһаа олоор хабардаг. Ажалшад депутатүүд Советүүдэй гүйсэхэхэ комитетүүдэ зориулаха, хуули гаргалта туһаа хөр төм сарынчын хабаршад. Эсэтэ, Верховно Совет-эй шухала хуулинууд, мун ВМ(б)-гэй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрууд-эй Советэд тогтоолнууд ходоо хадгалһан гаража, байла.

Сомной ба сельскэ Советүүд хадаа социалистическэ хуули еһые саашада бэхжүүлхын түлөө өрөө-дохо уялгал.

Уһөө 1933 ондо ВМ(б)-гэй ЦК-гэй ба ЦК-гэй нэгэлемал Пленум дээрэ нүхэр Сталин ингэжэ хэлэ:

«Революционн хуули еһойн гэр анхал... мүнөө үедэ олонимон үүсхы хамгаалагда хангуу-лагдахаа бэшэ ондоо мундэше хандуулагдаһангүй».

Сааша, «онолонтын үүсхы хам-гаалхын түлөө тэмсэхэ ябал, Со-ветскэ засагай хуулинуудыг бхэндэ үлхэн бүхы хэмжээнүүдээр ба бүхы зэбсэгүүдээр тэмсэхэ ябал болбол партиин гол шухала зорилгонуудай нэгэнийн мун» — гэжэ нүхэр Ста-лин аааа.

СССР-эй Конституциин 4-дахн статья болбол Социалистическэ үүсхы СССР-эй өбдэршгүй экономи-ческа үндэһэн мун гэжэ баталал, социалистическэ үүсхы гамнаха ба хамгаалха асуудалнуудыг улам дээ-шнэ үлхэн байн.

СССР-эй Конституциин 131-дахн статья соо ингэжэ хэлэгдэнэ:

«СССР-эй гражданин бүхэн советскэ байгуулалтын ариун ба нэриг наггын үндэһэ нүүри болон, Эдэ оройн байлг ба хүсэ шадлай уг үндэһэн болон, мун бүхы ажалшад байл шадлай ба культура ажалшадлай уг үндэһэн боло-хон олонимон, социалистическэ үүсхы гамнаха ба бэх-жүүлхэ уялгал».

СССР-эй Конституци хадаа бүхы арадай хангай ба болоо байһанай өһөөр, хуагайшад ба зөөри үрлшэ-лэхэ арадай дайсаантай адли гэжэ тоолоо, арадай зөөрине хуагайшад амултай байхаа гадна, коммуни-стын түлөө тэмсэхэ ба хүнүүдэй ухаан болдохон капитализмын үлхэл-нүүдэ усадхын түлөө тэмсэх хэмэ байха үлхэ отго тэмсэггүй ябал мун гэжэ тэмдэглэнэ.

Сомной ба сельскэ Советүүд социалистическэ үүсхы хамгаалха хэр-гэ хайшан гэдэ өмхидхэхэ өһо-тойд.

Энэ хүдэлмэри хэрэгсэлдхэ боло-лоо бүхы формонуудыг бүтэһэн төлөн аажаа барагдаһангүй. Сомной ба сельскэ Совет бүхэн хадаа ту-шаалад байһан ушар бүхэндэ үүс-хэ гарган хандха өһотой болон. Энэ хэрэгтэ хүдэлгэ өрбхтэнийн ба депутатүүдэ, мун олонимон нэи түрүүн хандуулаха хэрэгтэ.

«Түрүүн ба олонимон зөөрине хуулинууд түлөө улоговон хэрэгс-элтэ тухай» ба «хуули үүсн зөөри хамгаалыг шангадхха тухай» 1947 оной июнийн 4-эй хуулине хүнүүдтэ ойгуулахага тои ехэ удахманартай байн.

Хүдөө ажахын артелиин сталин-ска Устав болбол колхозно байгуу-лалтын хүсэтэ зэбсэг мун болон. Хүдөө ажахын артелиин Уставыг сахиха улам хадаа гансамыг кол-хознигууд ба колхозууд ба бэшэ, мун советскэ гүрнэй бүхы орга-нуудта, ажалшадлай нийтн бүхы ор-ганизацинуудта, бүхы советскэ ба партиин хүдэлмэригшэд тохор-дог байн. ВМ(б)-гэй ЦК-гэй федральска Пленумэй түүхэтэ тог-толые ажалшадлайгаар дүүргэлэ хадаа хүдөө ажахын артелиин Уста-выг хатуугаар ба хабаршангүүд-дөөр сахихыг эрнэ. Уставыг өб-дэнхэ советскэ хуулинуудай ха-туу шанга хабаршадхэ үгэ агүүгй оруулагдаха өһотой.

Сельскэ ба сомной Советүүд хү-дөө ажахын артелиин Уставыг нагг-нигтаар сахихыг ходоо шалгалжа байха өһотой. Советэй түрүүшн ба гэшүүд болбол колхозуудай хол-боотой байха, колхознигуудай суг-лаанууд дээрэ байсаха, Уставыг өбдөн ушарай элэрмэсэр колхозой правлени дээрэ гү, али хамтын суг-лаан дээрэ тэдэ баримтануудыг та-бижа хэсэхэ өһотой. Сомсоветэй пленум дээрэ колхозуудай түрүүл-гшээрэй элхэлхыг шалгалжа байха шухала байн.

Манай социалистическэ ажахы хадаа түсөөһэй өһөөр өмхидхэхэдэ ба эрхилдэхэдэ, Парти ба правлени-гын баталан абаһан түсөөһэй хуули болодог. Түсөөһы өбдөн ушар бүхон социалистическэ ажахыда хэмилд хүрлэн ба социалистическэ хуули еһые өбдөн абаһа мун.

Сомной ба сельскэ Советүүд ха-даа налоотой ба эдлөб бэлдхэлэй, малажамыг хүгжөөхэ болон бусах түсүүдэй хэрэгтэ дүүргэжэ байһанын мэдэжэ байха ба өөрнөө засадын дээрэ эдэ түсүүдэй хэр-гэ дүүргэжэ байһан тухай зо-хино хүдэлмэригшэдэй элхэлд шалгалжа байха өһотой.

Арад зөнтө сэхэ холбоо бариса-тай байла советскэ засагай хүдөө-ахын гүрнэй органиуд болохо сом-ной ба сельскэ Советүүд болбол ажалшадлай голд оруулаха зүбөөр ба түрөөнөр шиндэхэ ябалтай түсүй анхалала табижа өһотой.

Саашаа, сомной ба сельскэ Советүүд советскэ демократие бүхы хэмжээгэр бэхжүүлхэ уялгалтай, Советэй сессинуудыг саг сагта үн-гэргэжэ байха, сомсоветэй гэшүү ба бүхы советээрэ хуагайшадтай урда ходоо тоосожо байха өһотой.

Тоосотой сугланууд хадаа арад олодо гүрнине хүтлээрлэхэ хүр-гүн болжо үгэдэг ба энэ сугла-нууд дээрэ хуагайшад политическэ элхэлхэ гаргадаг байн.

Хуагайшад хадга үгэхэ ябалал хадаа тэдэнэй творческэ элхэлхэ бо-лоно гэжэ.

Сомной ба сельскэ Советүүд хадаа хуагайшадтай хамтаануудыг ходоо саг дорон дүүргэхэ ба соци-алистическэ демократиин ариун нэг-тин гүрмүүдэй хатуу шангаар са-хиха өһотой.

Сталинска Конституци хадаа ма-най гүрнэй бүхы гражданинуудай социалистическэ хуули еһые бэх-жүүлхэ хэрэгтэн элхэлхэ түгэс төв-ческэ ажал-абуулгын тои байн арга нүхсэл олгон.

Арадай интересуудыг хамгаалаг советскэ хуулинууд хадаа социали-стическэ байгуулалтыг, советскэ ял-гаршамыг бэхжүүлхэ ба граждани-нуудыг коммунистическээр хүмү-үүлхэ арга-зэбсэгүүдэй нэгэнийн болоно.

Бүхы советскэ хуулинууд хадаа СССР-эй үндэһэн хуули болохо Ста-линска Конституциинг хангалгүй холбоотой.

Иһалан социализмын үлхэн хуули болохо Сталинска Консти-туцине саашада бэхжүүлхын түлөө тэмсэх хадаа тои хүдэлгэ хэрэг мун.

Д. Муннов, Юстинин министр.

Удэрэй темэдэ Шэрэ, хадаахан ба бусадай дутагдал тухай

Манай газрын редакция дээрэ гэр табилагдай бэшгэ өрбө.

Энэ бэшгэй удхань нимэ:

«Шэрүүн хүйтэн үбл газар сро-мо чэрбэ. Байра туусала дулаалха, хабаршангүүд, шэрлэхэ саг болдог үн-гэргэ байна. Тэдэ энэ хэрэгтэ дөмөд управленинууд, Гержилупрелени на-саада табижа, өрөөдлөг гаргана-гүй. Өөһынгөө хүсөөр хабаршан-га хэдэ материал — шэрэ, хадан, сомхын шөл, олифа, замаска гэхэ нэвсүүд голон магазинуудта ху-далдаганагүй...»

Энэ бэшгэ Улан-Удэ городей Селенгинскы улицын № 3 гэрэйхид бэшлэн байна.

Гансахан энэ гэрта анахуугшадта нимэ ушар төхөөлөө бэшэ, харин республикын бүхы шахуу городууд-ай ба аймагуудай ажалшадта то-хоолдоо, ханаагыг зобооно байһан хэрэг мун.

Эдэ зүйлнүүд үнэхөөрө худал-даанаа үгы гэжэ гү?

Зүб даа, үгы шахуу.

— Яахадэ? — гэхэн асуудалга нимэ хэрюу үгэжэ болохо байна: манай худалдаа-найманай организа-цинууд — Бурмонкополон, Бурмон-торг ба Рыбкол болон бусад олоо ноонууд, мун нутагай ажайула-барин предпрятинууд — «хэ хэ-рэгүүдтэ» гол анхалала хандуулаа, эдэ «жэжэ» зүйлнүүдэ мартадаг байха юм.

Гансахан шэл абаа үзэ. Биднэр республика дотороо томо гэжын, үшөө механизированн шилэй завод-тойд. Энэ ганса республика дото-рой хэрэгсэлхэ хангаха бэшэ, мун бусад область ба республиканинуудыг хангалсана шадхаа эхэ шэл бүтээ-хэ.

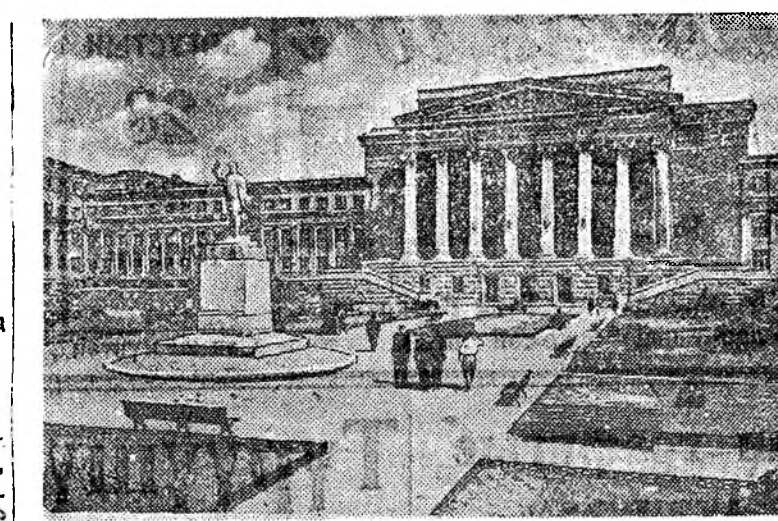
Гэбшье манай худалдаа-найма-най организацинуудай хүдэлмэриг-шэдэй үүсхэл өрөөдлөгүүд дээрхэ гансахан шэл бэшэ, мун бусадые дурсагдаша барилгын ба хабарил-гын материалнууд дутана гэжэ.

Гэхэ зуура зарим энгэй «бэрхэ-шуул» эдэ «хөмөр» зүйлнүүдэ эхэ өхөр гарта, овуулаа, тэдэнэ ажалшадта үнэтэй сэгсгэр худал-даа байха юм.

Энэ ушар тухай төдөрхөй бэрм-тануудыг дурдана байна тог-тоонхой хэрэггүй. Юу гэхэдэ, худалдаа-найманай организацинууд хүтлээрлэгшэд өһөдөө хайн мэдэжэ, нидэрлөө хаража байдаг.

Эдэ бүгэдэн эсэтэ нүхэр Доржин (Бурмонкополон) ба нүхэр Погов (Бур-монторг) гэжэдхэжэ ингэнэ асуу-дана:

— Хэзэ дээрэ дурсагдаһан заха-барилгын материалнууд таанзай хү-тлээрлэгшэ худалдаа-найманай ор-ганизацинуудта бии болхо юм?

Энэ жэлдэ Свердловск (хуушанай Екатеринбург) городей тогтоһоор 225 жэлэй ой гүйсэхын. Советскэ засагай ашаар Уралайхы энэ горо-рой үндэрөөрө хуулаа. Сталинска табанжалднуудай туршада өндэ-хэһи томын томо заводууд, байрын эхэ гэрнүүд бэхлөөгөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Свердловск городейн С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Урал-ска политехническа институт.

ГОРЮЧИ БА ТҮРХИХЭ ТӨӨ АРБИЛХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭХЭ

ВМ(б)-гэй Центральна Комите-дэй федральска Пленумэй түүхэтэ тогтолые хэрэг ажал дээрэ бө-лүүлэн, манай республиканы МТС-хоолдоо, ханаагыг зобооно байһан хэрэг мун.

Гэхэ зуура, зарим МТС-үүд го-рючи болон түрхихэ томо хэтэрхэй өхөр гаргашан гүрнэй мүнхэ зөөрнэ хии талаар үрлэн байжа-а. Төдөрхөйлөн хэлбэл, Эгтэйн МТС (директорын нүхэр Выхов) үн-гэргэжэ жэлэй турша соо аяар 30 мянган түрхихэй гөрчон болон түрхихэ томо нормоху үзүү гаргашанжарһан байгаа. Улаан, намар үбэлэй хабаршангүүд ба 1948 оной хабарай палевай худал-манин үгэ аяар 4 тоно гөрчон хэмжээнхэ үзүүгээр галдаа. Тэр-шалан Торнин МТС (директорын нүхэр Сахаров) үн-гэргэжэ жэлдэ 28 мянган, Закамной МТС (директорын нүхэр Сзменов) 15 мянган түрхихэй үрлэтэ хөһөн ба Сухын МТС (директорын нүхэр Найденов) худалманин олоо хабарай полесвай худалманин селон соо аяар 5 тоно гөрчон болон тонодоо мундэ хөһөн үзүү гаргашан байн.

Дээрэ хэлэгдэн өдэ бүхы үрлэ-манин хадаа мангай МТС-үүдэй директорын, ажалшад агрономууд ба механизаторууд, илангаа ажал-шад бухгалтернуудай олоо наагай, хэрюулагдай дээрхэ болоһон байн. Нимэ байдала саашаа ялбашы тэмсэхэ болохгүй. Хой-шоо гөрчон болон түрхихэ томо гаргашангаша манга хилалта таби-ла, түрнэй түгэтэ зөөрине юрэ бүтэр, хамгүүгөө үрлэт хүнүүд-ыг манга хөһөөдхэ хабаруулаха-аг тулаа.

Гөрчон болон түрхихэ тонодоо хүйтэнүдэй тои бүрхидхыг «Плен-ум-федеральскай» оклааха трактори-а бригада хүртөөһын тои наггит таар хаха, төрөнийе гансал шэ-нүүрээр хэмжэжэ ба бүтэн амһарта-аа тэрхэ хэрэгтэ. МТС-эй үсэдэ ба болон трактори бригаданууд гөрчоние тои нигтаар хадгалжа байха шухала. Трактори бригад-нууд гөрчон ба түрхихэ томо зүбөөр гаргашанга хэрэгтэ онсо анхал-хандуулаха өһотой. Тракторта

гөрчон хөхөөдэ насосор гү, али шангаар хөхэ, түрхихэ томые най-тар шүүжэ хэжэ хэрэгтэ.

Тэршалан трактори бригад-нуудай нүүлгын маршурдыг зүбөөр зохиоо, тракторнуудта худөө ажа-агыг машиналуудыг тааруулаха шатгалжа гэжэ гөрчон ба түрх-ихэ томо нилээд өхөр алмаха яба-лэхэ хангаха байн. Маршурдтар хабаршангүүд нүүлхүүдтэ гөр-чонин үзүү гаргашангаша бай-наһын мэдэжэ. Гадна, муугаар хабаршангашан трактор мун эхэ гөрчон ба түрхихэ томо элхэдэ байха юм. Тимхэлэ тракторай ко-дичатэ валай өрөөдлөө, мун кар-бюратор тон бага гөрчон гаргашан-хаар болотроо техниксэ хабар-рин өһөөр тааруулагдаһан байха өһотой.

Тракторыг хабархай коллектор-тойгоор, хүсэд тааруулагдайгай заворой калануудтайгаар, мун хоомодолог ажалшангашаар ху-дэлгэжэ отго болохгүй. Тимхэлэ мундэ түрхихэй үрлэтэ хөһөн ба Сухын МТС (директорын нүхэр Найденов) худалманин олоо хабарай полесвай худалманин селон соо аяар 5 тоно гөрчон болон тонодоо мундэ хөһөн үзүү гаргашан байн. Мун Бага-Нудалей МТС нидэрхүү байдалтай.

Дээрэ хэлэгдэн өдэ бүхы үрлэ-манин хадаа мангай МТС-үүдэй директорын, ажалшад агрономууд ба механизаторууд, илангаа ажал-шад бухгалтернуудай олоо наагай, хэрюулагдай дээрхэ болоһон байн. Нимэ байдала саашаа ялбашы тэмсэхэ болохгүй. Хой-шоо гөрчон болон түрхихэ томо гаргашангаша манга хилалта таби-ла, түрнэй түгэтэ зөөрине юрэ бүтэр, хамгүүгөө үрлэт хүнүүд-ыг манга хөһөөдхэ хабаруулаха-аг тулаа.

Гөрчон болон түрхихэ тонодоо хүйтэнүдэй тои бүрхидхыг «Плен-ум-федеральскай» оклааха трактори-а бригада хүртөөһын тои наггит таар хаха, төрөнийе гансал шэ-нүүрээр хэмжэжэ ба бүтэн амһарта-аа тэрхэ хэрэгтэ. МТС-эй үсэдэ ба болон трактори бригаданууд гөрчоние тои нигтаар хадгалжа байха шухала. Трактори бригад-нууд гөрчон ба түрхихэ томо зүбөөр гаргашанга хэрэгтэ онсо анхал-хандуулаха өһотой. Тракторта

Я. Кравченко, БМАСС-эй хүдөө ажахын Министерствын инженер-меха-ник.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГТА

АГИТБРИГАДА КОЛХОЗУУДА ГАРАБА

Аймгүүсөөкомой дэргэдэхэ му-турно-гэгээрэлэй таһаг тархуу-раагын үдэ худалмэригшэ байн колхознигуудыг ба МТС-үүдэй гү-дэлмэригшэ хангахын түлөө агитбригада өмхидхэб. Тэршалан аймагай социалистическэ куу-рм байһан 6 хүнөө бүридэн агитбригада өмхидхэб.

Августын 20-ноо эхлэжэ агитбригаданууд колхозуудар жа, колхознигуудыг харуулаха на. Подполитическа сельсоветы дөөгэй клубай агитбригада Байн най ба «Авангард» колхозууд колхознигуудыг хойнхэртүүдэ руулаа.

7 ГАХАЙНАА 101 ПОРШООН

Залднай сомной Калинин өрөөмжэтэ колхозой гахайншад терина Евдокимова, Варвара Фил-сова гэжэд 1948 он соо 7 гах-наа 101 поршоонхонуудыг хуу-абаа, бутлэжэ бүрин бутлэжэ тэмсэжэ байн.

ТОНО ТУШААЛГАА ДҮҮРГЭЖЭ

Шаралдйн сельсоветэй Ворон-овой, Сутайн сомной «Путь Ленина», Мухаршөөрэй сельсо-вай Воротниковой ба «Красный Заган» гэжэ колхозууд ойн бари-хундээд абаһан социалистическэ уялгаа бэхлүүлэн, түрэдэ тушаалгыг дүүргэб.

Тэршалан «Путь Октяб-ри», «Красный Партизан», «Путь Де-на», «Большевик» гэжэ колхозу-гүрэдэ үнэгэ тушааха түгэтэ дүүргэн дүүргэ.

ГЕНТАР БҮРИН 60 ЦЕНТНЭ ҮЕНЭН

Сутайн сомной Мологовой өр-өөмжэтэ колхозой луговон Гови-Артышев болбол үблэ ногооной дэр ургаса хураахын түлөө эхэй худалмэри хөһөн байн.

Гонич Артышевта хаалгадхы 200 гектар талмай зарим үзүү-гуудань гектар бүрин 60 цент-нер үблэн хурагдэб.

ТҮГЭС БЭЛДХЭЛТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭ

Мухаршөөрэй сельсоветэй Вор-ониковой нэрэмжэтэ колхозой тархуураагыг түгэс бэлдхэл-гээр эхилэ. Мүнөө тус колхоз-мундэ 7 жатка, 40 гар в-жүүлхэ худалмэригшэ. Энэ кол-хозийн 200 гектар талмай тархуу-хадаа божо дүүргэ.

Гар хажуушмал Д. Бельский, Ф. Федорова, М. Оленникова гэжэ үдэр бүри 0,80 га сабахын өрө-лө 1 га сабаһа.

Б. Дымсрыла, «Б. М. Унадай» корреспондент.

БОЛЬШЕВИСТСКЭ ПАРТИИН ТҮЛӨӨ ЛЕНИНЭЙ ТЭМСЭЛ

(В. И. Ленинэй зохолнуудайн 17-дохн том хэлбэлдэн, гараба)

17-дохн том соо оруулагдаһан Ленинэй зохолнууд хадаа револю-ционн шал дэбэлтэй түрүүшн туяануудар етэлийнхэ реакциин аутар харихы сэгэй хангалтаа байха үдэ, 1920 оной декабрынаа 1912 оной апрель хүртөөр үе соо бэшгээһэн байн. Революцийн ре-петадууд — ликвидаторнууд ба тэдэнэй туһамаршад, шигэр-вонууд, тринистнууд, өбдөр-шад эсэртү большевистскэ партиин түлөө Ленинэй тэмсэлын тус зохолнууд дотор харуулагда-хай.

Манай партиин түхүмэ тулай эхэ ухашанартай байһан Пржекс-партийна конференцидэ зориулагда-һан материалнууд том дотор эхэ буури аааа. Тус конференци болбол мейнвинүүдэ партиин зэрэгшэ наггит гаргаһан ба бүхы орон дээрхы большевистскэ ор-ганизацинуудыг большевистскэ нэгэ парти болон наггит байн. «Нархисчэ» гүрнэй байһан большевистскэ хата Россияда соци-алистическэ худалмэригшэдэй (большевистскэ) бэр дэнтэй парти болон бүридэн байн. (И. Сталин).

Пржекс партинка конференцидэ бэлдхэхэ ба үнэгэрхэ үгэ агит-танууд эсэртү Ленин, Сталинэй хатуу манга ба эбдэршгүй тэмсэл хадаа пржексинай гегемоние

хангаха ба засагыг дайшалан аба-лаа төрөнийе ударидаха малаба-ригшэ революционн марксистска партиин түлөө тэмсэлэй тои шуха-ла хуулаһануудай нэгэнийн боло-жо түүхэдэ ороһон байн.

1. XIX зуун жэлэй эсэтэ ба XX зуун жэлэй эхэндэ капитализм өрөөнхө дээрэ ба бүтэһэн шата-ла — империализм, пролетарска революцийн урда тэхэ үдэ оро-һон юм. 1903 оной оройд револю-цийн хадаа шэнэ үсэ — рево-люционн шугрануудай үсэ нэ-һэн байн. «1872—1904 онуудай «халгалал тайбанай» үе бурелта-гүүгөөр үнэгэр» гэжэ Ленин бэ-шэ хон. (Зохол, том XVI, нүүр 333, 3-дахн хэлбэл).

Опортуниизм элхэгдэн II Интернационал социал-демократи-ческа партинууд хадаа капитализ-мыг унагаһын түлөө, шэнэ, соци-алистическэ обществыг байгуула-хын түлөө ангийн шинхэхэ байл-дхуулаһан үдэ ороод байһан про-летарские ударидаха шадхагүй байдлыг болоо байдал төдөөр ха-руулаһан байгаа.

Россия буржуазно-демократиче-скэ революцийн шэнэ дэбэлтэ зай-лашадгүй болоо байһан юм, тингэ-лэ хүрөө тэр хадаа социалисти-ческэ революцийн болон ургаха өһо-той байдлыг бүхы баримтанууд

гэршэдэг байгаа. Зүгөөр ерээдүйн революционн байдалуудта худал-мэригшын ангийн илалта хадаа пролетариатай ангийн организациин дээрэ формо байһан болоо проле-тарска партигүүдөөр, түрүү марк-систска төрөөр зэбсэгшэн дай-шалхы, революционн партигүүд-гөөр тулайдаха шадхагдахгүй бай-гаа бэлэй.

Болоо марксистска парти хадаа тэмсэлэйгэ тои ойрыг ба эсэсэй үг зорилгонуудыг төдөрхөйлөн өөрөөрө тусгаар програмжатай, өөрөөрө стратегия ба тактикай, өөрөөрө элхэлхэлэй принципууд-тай байха өһотой байла. Ленин ба Сталин түрүүтэй большевистүүд ха-даа хангта засагыг болон капита-лизмыг дорлодоо пролетариатыг ударидаха шадха, шэнэ түхэтэй тингэ партиин үнхөө хойно бэ-лэхдэн ба байгуулажа байһан юм. Опортунистуудай хазгайруулаһан, марксистын революционн ухлые нэргэн бэхлөөхөө гадна, Ленин ба Сталин болбол ангийн тэмсэлэй шэнэ усовоннуудта марксист-скэ саашада хүжөөһөн, төрөө-нийн шэнэ шатада үрлэн байн.

Бөө даанхай парти болон боль-шевистүүдэ бүрдүүлхын түлөө тэмсэхэ зуураа Ленин ба Сталин болбол марксистын теоретическэ үндэһэн хуулинуудай ариун сэгэр байхыг эрд хатуугаар хам-

гаалдаг байгаа. «Марксистын туу-хэтэ хүжэлтэй зарим наггонууд тухай» гэжэ багхан ага, тои нү-хэһыг у

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: театральн-хөгжмэй училищын дүүргэн И. Хабаева, М. Тихонова, А. Хандалова ба Ф. Шахматова гэгдэд бутлахаа Москва ба Ленинградтаа хургуулинуудтаа хурхалаа ошбод.

М. Минеевэй фото.

Шанар хайнтай учебнигуудээр хурагшадые хангаха ёһотойбди

БМАССР-эй Министруудай Советээр баталагдан түсбэй ёһоор, Бурят-Монголой гуравтай хэблэл ба гэгээрэлэй Министрество болбол 1948 оной 29 оригинална ба оршуулгатай учебнигуудые болон програмнуудые, методическа дигературе хамта 250 печатна хуудан хамжаатайгаар, 124 мянган хэблэл хурагшадтаа хурагша уялгатай байгаа. Энэ түсбэйе гадаргуу «5-6-е классуудтаа үзэхэ оролд хойнохй учраженинуудай соборник», «сэхэ наһатани үзэхэ үзэгдэл» хэблэл хурагша ёһотой байгаа.

Энэ жэлдэ учебнигуудые гаргалган талар эхин хургуулинь бүхы классуудые, дотон жэлэй ба дунда хургуулинь бүхы 5-7 классууде орол ба бурят-монгол хэлэнэй, арвандүгүн, түүхын, географини учебнигууд р хүсэд хангаха, мүн бада өхө наһатанине орол алфавит дээрэ хөгжөөдөн бурят-монгол үзэг болонго хурагша учебни ба програмнуудтаа хангаха гэһэн хэрэгтэ гол байдалаа тэһгдээ юм.

Бурмангиз энэһинээ урда жэлдэ, илангаяа «форменингаа ба дигератуу» үзэгдэлдэ талар муу шалтгаанай учебнигуудые гаргалга байгаа гэжэ БНН(6)-гэй ЦБ-гэй хургуулинуудай харгыне эрхилхэ талар ба БНН(6)-гэй Обком тон зүб бидэһеэ хэблэн байгаа. Гэһа энэ жэлдэ хургуулинуудай хурагшалай өмхилхэе урда, түсбэйгөө ёһоор, бүхы учебнигууде эрхим хайн шалтгаангаар хэблэн гаргаха гэһэн ээрингэ гэдэнэр бидэнэй урда табиһан байгаа.

Бурмангиз болбол хэблэн гаргаха учебнигуудайнхаа шаардынаа хургуулинь түдэ учебнигуудые оохохо, оршуулха, редакторилха хэрэгтэ Бурят-Монголой хургуулинуудта «сн жэл» хурагшадтай, мөргөжэл эхэлтэй, тэдэ эрдэнтэй багшанар ба наһаа худалмэрилэшмэди олоор хурагшадтай байгаа, жэшээхэдэ, Бурят-Монголой педагогическа институтай хэлэ ба литературны кафедраниудые дагалд, философическа наһуунаудай кандидатуд Г. Ухнов ба Д. Амгдолонов, мүн институтай багша П. Бараников, БМАССР-эй гэгээрэлэй Министрестын инспекторнууд Ж. Гончиков, М. Мангадаев, багшанарай мэргэжэди дээшлүүлхэ институтай худалмэрилэшмэд Т. Баханов, Р. Олозов, ПННЭ-эй хэлэ ба литературны секторые дагалд байһан Ц. Цыденцабаев болон учебнигуудые оохохо талар урдын хайн дуршлалт болонго авторнууд, мүнөө Бурмангизай худалмэрилэшмэд М. Минеев, Д. Мижидон, Б. Санжин ба бусад худалмэрилэшмэд байгаа.

Учебнигуудай зурагуудые ба оформленине хайнаар, гоор гаргаха хэрэгтэ манай республикын эрхм художинууд—нүүдэ А. Окладников, Г. Павлов, М. Чамин ба бусад худалмэрилэшмэд юм. Энээр хадаа учебнигуудай зурагуудые ба гадаада хэблэринэ хайнаар бүтээхын түлөө нилээд оролдотго гаргалан байгаа.

Тиньшые гэгээрэлэй Министрество ба Бурмангиз энэ жэлэй хургал салай эхилхэһеэ урда, түсбэйгөө ёһоор, бүхы учебнигууде хэблэн гаргаха шалтгаангаар. Августын 15-най мэдөөгөр орой хамта 15 учебнигууд ба програмно-методическа

Б. МУЖАНОВ, Бурмангизай директор

Хэблэгдэ гараһан зарим учебнигуудые нэрлээ һаа: бэлдхэлэй классата үзэхэ М. Минеевэй зохион «Хэблэл», И. Никитин ба булсалай зохион арифметикын учебнигэй оршуулга, нэгдэхы классата үзэхэ Д. Аугаралон ба бусадай зохион «Туралхи хэлэн» гэжэ уншаха ном, И. Никитин ба бусадай зохион арифметикын учебнигэй оршуулга, дүрдэхы классата үзэхэ Ц. Цыденцабаев ба бусадай зохион «Туралхи хэлэн», Терехов ба Эриелин зохион географини учебнигэй оршуулга, К. Олозов ба Петровгай зохион орол хэлэнэй учебниг гэжэ мэтэ болоно.

Мүнөө жэлдэ хэблэгдэ байһан учебнигууд гэбэл: проф. Шестаковай редакци дор гараһан 4-дхы классата үзэхэ СССР-эй түүхын учебник, М. Скатиной зохион 4-дхы классата үзэхэ «Амнигүи байгааһи» гэжэ естествознаниини учебник, Г. Ухнов ба Н. Бараников гэгшэдэй зохион 5-6 классуудта үзэхэ орол хэлэнэй учебник гэжэ мэтэ болоно.

Мүн баһа энэ жэлдэ Д. Мижидон ба Ц. Номтоев гэгшэдэй зохион, 5-дхы классата үзэхэ «Туралхи литература», Г. Дамшчиреновай зохион, 6-дхы классата үзэхэ «Туралхи литература», Ж. Гончиковай зохион, 7-дхы классата үзэхэ «Туралхи литература»—энээр шаардлага хэблэгдэжэ, хүсэд гаргалан байгаа. Гэһа, советско-партийна худалмэрилэшмэд ба нигэл-лигенине бурят-монгол үзэг башгтэ хургалха М. Мангадаев ба Б. Батуев гэгшэдэй зохион учебник, Б. Санжинай зохион бага грамотататай хургуулида үзэхэ бурят-монгол хэлэнэй грамматикын учебник хэблэгдэжэ гаргалхай.

Г. Ухнов ба Н. Бараников гэгшэдэй зохион, 5-6 классуудта хэрэгдэхэ «Орол хэлэнэй учраженинуудай соборник» энэ жэлдэ анха түрүүшынхэ хэблэгдэжэ гаргалан.

Энэ жэлдэ хэблэгдэ гараха учебнигуудые хурагшадтай жэлэй өмхилхэһеэ урда гаргаха түсбэйе дүүргэжэ шадаагүй байһан гол шалтгаан хадаа Бурмангиз энэ жэлдэ гаргалгаа учебнигуудайнхаа редакцинуудые 1947 ондо бэлдэхэ ёһотой байһан аад, тингэжэ шадаагүй, нэгэ хэлэл учебнигуудые оохохо ба оршуулгатай байһашы, тэрэнь урда манай муутай, илангаяа методическа таларга дутагдалтай ба хүсэд хайнаар хэблэгдэгүй байһан дээрһээ 1948 он соо дахин дахин шаардлага оролго, хойно татагдан аядал болонго. Жэшээ болгон хэлэбэл, Т. В. Бахановай зохион 6-7 кл. үзэхэ орол хэлэнэй учебник, Б. А. Олозовай зохион 1-дхы классата үзэхэ орол хэлэнэй учебник, Вилинговскай орол хэлэн дээрэ зохион «Диктантуудай ба нилээд

женинуудай соборник» гэжэ мэтгэн учебнигууд энэ жэлэй өмхилдэ РСФСР-эй гэгээрэлэй Министрестовата тон наһаар шалгалжа үзгдөөд, бичлэгдэнгүй, харин заһабарид орхоор бусагдан байгаа. Тэһинэе авторнуудайнхаа заһаа дүүргэмээр, өн 1948 оной июль һарада РСФСР-эй гэгээрэлэй Министрестын баталагдаха дахин абуулгалан байгаа.

«СССР-эй түүхэ» ба бусадны зарим учебнигуудай редакцинуудые типографида тусалга Бурмангизай худалмэрилэшмэдэй гэмээр байһан, юундэ гэхэдэ тэдэнэр редакцинуудайнхаа хажуугаар тэдэнэй зурагуудые бэлдэхэгүй байгаа.

Бурмангизай ба типографини худалмэрилэшмэд 1948 оной түсбөөр хараалагдан учебнигуудые бэлдхын эрхэ хурагшадтай жэлэй түрүүшын чотерты дүүргэр хэблэн гаргаха гэжэ уялга абаа.

Энэ жэлдэ хэблэгдэ гаргалгалан учебнигуудай шаардлага жэлдэ үзэхэ хангигүй байн болоо. Тиньшые Бурмангиз, авторнууд, оршуулгатай ба редакторнууд хадаа багшанар ба хурагшад манай гаргалан учебнигуудай тухай хайн муу талаалар эрид сэхэ лүүжэлхэ хэблэжэ, үзгдэхэ ёһотой согланинт сэхэ хэлэхэ бээ гэжэ байһаха байһа. Энэнтэй хамта, манай хэблэлэй гаргалан учебнигууд соо редакторнуудай, корректорнуудай ба авторнуудайнхаа гэмээр орфографическа, пунктуацион алдуулгайгаар хэблэгдэжэ, үзгдэхэ «хэблэлэй алдуулга» гэжэ нэгтэйгээр заһабарид хэблэргдэхэ байһанинш тоһиё ехэ дутагдал гэжэ энэ тэмдэгтэ хэрэгтэй болоо. Мүн баһа типографини гэмээр зарим учебнигуудай зурагууд толо бэшээр гаргалан байһа.

Саашан манай хэблэгдэ гаргалан учебнигууд саг болзор соогоо хурагшадта хүргэгдэхэгүй, харин типографида байдаг юм. Жэшээхэдэ, Бурмангизеновай тухайтаа худалмэрилэшмэд тэһа гаргалан учебнигуудые типографидаа тусалгажэ абаха дургай байһанаа боложо, 3 янзын учебнигууд июньһа августын эхин хүртэ типографидаа хэблэхэ юм. Энэ мэтээр райпроббюсуудай ба сельпоуудайнхаа эхилүүлдэ зарим учебнигууд хайшаа хэрэг хэблэжэ байха ушар гарадаг.

БМАССР-эй гэгээрэлэй Министрество өөрөөһеэ саг болзор соонь програмнуудые ба методическа пособиинуудые бэлдэжэ, хэблэлдэ үзгдэхэгүй байһа. Жэшээхэдэ, энэ жэлэй түсбэйгөө ёһоор Министрестой зүгһе хоёр програмнууд ба нэгэ методическа пособи мүнөө хүртэр хэблэдхэ оруулгалангүй.

Бурмангизай, типографини худалмэрилэшмэд ба авторнууд, оршуулгатай, редакторнууд болон учебнигуудые хэблэгдэхэ хабаатой худалмэрилэшмэд баран хургуулинь үхнүүдтэ ийдоно-политическа таларга хэлдэ зэргэдэ хүрмэ эрхм хайн шаардтай учебнигуудые оохохо ба хэблэн гаргахын түлөө бүри эхээр оролдотго гаргалжа, ургалжа ябаһан бага наһатанине коммунистическа ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ улам ехэ туһа хүргэхэ уялгатай ба хүрмэжэ шадахаһе гэжэ найдагдана

Эб найрамдалые хамгаалгада зориулагдан культурын ажал-ябуулгатай бүхэлдхын конгресс Вроцлав городто мээгдзбэ

ВРОЦЛАВ, августын 25. (ТАСС). Мүнөөдөр Вроцлав городто политическа институтай зал соо — эб найрамдалые хамгаалгада зориулагдан культурын ажал-ябуулгатай конгресс мээгдзбэ. Конгрессдэ делегацинуудые элгээһэн 45 ороноудай тугуул прэзидиумэй сгол дээгүүр харагдана.

Конгрессные польско уранзоохолшо Ярослав Ивлевский, пианист Эстерла гэгшэ Ветховский «алпассонат» сонаты ба Шопенэй этюдые наадана.

Французска уранзоохолшо Морис Бедель гэгшэ конгрессэй түүхэтэ ухашанарые, эб найрамдалай түлөө төмсөлэй эхлэн нүгсэл байһынь заажэ, амаршалтын үгэ хэлэбэ. Бидэнэрэй наһаа болон хадаа эб найрамдалые хүсэжэ, хүн түрэл-итгэдэ хандана гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Конгресс 6 дүүргэлтэһеэһеэ: «Польска-Кюри (Франци), А. Фалев (СССР), Хансли (Англи), Вореши (Польша), Гуттюз (Итали), ба Андерсен-Нессе (Дани) тэмдэди нэгэн дуугаар хүндэбэ.

Түрүүлэгшээрэй орлохтодо Хосэ Хираль (Итали), Мухаржовский (Чехословаки), Амзод (Латинска Америка), Девилсон (США), Мухе Радж Анид (Индия) гэгшэд хүндэбэ.

Түрүүлэгшээр байһан Жолио-Кюри гэгшэ ухашаа асуулгандуу хэлсэгдэхэ байна гэжэ сонгохобэ: 1. Эб найрамдалай, прогрессе ба демократини түлөө наука ба культурын төмсөл (А. Фалев); 2. Эб найрамдал ба культура (Олаф Ф. Станлисон); 3. Национална культурануудай эрхэ сүлөө тухай (Польска-Халинский); 4. Уласхоорондын культуруна ханг харилсаан (Марсель Прэнан).

Улаалуулан түрүүлэгшэ хадаа Польско республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Модзелевскийд үгэ гэдэбэ.

Польско правительствын зүгһеэ делегацинууды ахаршалаа, Модзелевский болбол энэ конгрессе Польшада, хайн хандалга хойнохонгууды эли тодоор гаргалзгэлэ Вроцлав городто болобо гэжэ ханамжатайгаар тэмдэглэбэ.

Мүнөө үеын демократическа Польша хадаа эб найрамдалай ба зохион байгуулалтын өрн бөлөг гэжэ Модзелевский хэлэбэ. Тэрэнэй арад ба правительствэ болбол эб найрамдалые хамгаалхын түлөө ба империалистическа шонэ дай үгс-хэлхитэ өсөөгүүр төмсэдэ зориулагдан ямарынь хамжаа-ябуулгатуудые дэмжэхээр хэлсэгдэхэ бэлэн байһа.

Эб найрамдалай түлөө ба арадууды асуулгандуу байдалаа хэлхын бүхы прогрессивне хүсэнууды конгресс өмхилхэзэ аргатай гэжэ Модзелевский найдаһа.

Модзелевскийн үгэе тэн ехэ ангид хэлсэгдэхэ хадаа А. Фалевтэ айлдхалэй үгэ гэдэбэ.

Циндаодо американска сэрэгэй шонэ база баригдажа байна

ПРАГА, августын 25. (ТАСС). Телепресс агентствын тоһонгоко корреспондентын дамжуулалтай элээр, американска агаарын ба дахайн база боложо байдаг Циндао портын райондо шонэ авиацины байгуулаа худалмэрилэшмэд хитидай граждаска арад зон хүсөөр олсуулгдэнэ. Барилгача хэрэгдэхэ бүхы материалнуудые американска Циндаодо асрба. Тини энэ база дээрхи худалмэри американска инженернууд ба армейска офицернуудай ажаглалта дор абуулгалан.

Циндаодо «Нимдэг хэрэм» гэжэ нэртэй американска самолетуудай хоёр сожиненинууд эрбэ.

Сьетнамда боложо байгаа дэйн сэрэгэй абуулганууд

НАНХАЙ, августын 25. (ТАСС). Нилэ һара зоо хойто ба урда Сьетнамда сьетнамска армитай дайн байлаа хэзэ зуураа Французска сэрэгүүдхэ 961 хүн алуулган ба 325 хүн шархатан байһа гэжэ Сьетнамтай радио дамжуулна. Плендэ 58 французска солдатууд абаһан ба 190 Французска солдатууд сэрэгхэ тархыжэ ошон байһа. Сьетнамска сэрэгүүд 14 автомашинууд, 5 пароходууды ыи хэбн ба, 5 Французска самолетууды бууджа унагалан байгаа.

Албанин дотоодын хэргүүдэй министрын мэдүүлгэ

ТИРАНА, августын 25. (ТАСС). Албанска хитые греческа эбсэгтэ албатай дабан гараад, албанска пограпична оргонуудар эбсэгтүүдэй хурагдан тугайда августын 9 ба 11-эй мэдээлнүүдтэй дашарамдуулан, Дотоодын Хэргүүдэй Министрын түлөөлгшэ албанска телеграфна агентствода мэдүүлгэ дамжуулан үзгбэ, ээлхэн тосхонуудайнхаа хүн ээһине греческа монархо-фашистууд жагшүүртэ муухайгаар хэблэжэ байна гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ. Нүүлэй гурбан хоногой турша соо албанска газар дээрхи хүн өдөб пунктнуудта 1754 хүн нэбтэрэн ороһон байһа. Энээр хадаа монархо-фашистуудар харшалагдан аугадаһан греческа эхэнэрүүд ба үбтэй хүндэ амияа абархын тулаа манай газар дээрэ нэбтэрэн ороһон байһа. Албанин арайдай республикын конституцар «Албанин арайдай республика болбол демократическа ажал-ябуулгатуудайнхаа ба национална оулоолалгын түлөө төмсөлэйгэ түлөө мурдодон харшалагдан гадаадын бүхы албатаа хоргодохо газар олгохо байла» гэжэ хараалагданай ёһоор манай арайдай засагтай оргонууд тэдэ зугагшадые түбхнүүлэхэ тухайда оролдотго гаргана.

Мүн тэрэ гурбан хоногой турша соо хилин өдөб пунктнуудар демократическа армийн хэбн булалт олохууд—байдалаа үдэ өдөһынгэ частнуудхаа таһархан хамтаа 178 хүн — албанска газар дээрэ нэбтэрэн ороһон байһа. Тэрэнэр бүү эбсэгтын хурагдан ба өөһдөө хилсэлдэ абаһан байһа.

Августын 20-ой үдэшэ Нибрица гэжэ сектортэ албанска пограпичнистууд 84 хүнине барһан байгаа, тингээд тэдэнэй 67-ниинь дайнай үдэ плендэ абаһан монархо-фашистууд ба саада 17-ниинь тэдэ плендэ үдэхэжэ ябаһан демократическа армийн эбсэгтэ солдатууд байһа. Августын 21-эй хүнине Нибрица гэжэ сектортэ 192 хүнөө бүрдэһэн үшөө нэгэ булалт барилдаа, тэдэнэй 157-ниинь Гриммоско болон дайнай үдэ плендэ абаһан монархо-фашистууд ба бусад 35-ниинь тэдэ плендэ үдэхэжэ демократическа армийн эбсэгтэ солдатууд байһа. Энэ солдатууд ба монархо-фашистуудай бүү эбсэгтүүд хурагдан ба тэрэнэр өөһдөө хилсэлдэ абаһан байһа.

Нүүлэй үдэ албанин хилэ шархын греческа газар дээрэ эхэ байлалнуудай болоһонтой дашарамдан, греческа демократическа армийн шархатан солдатууд (247 хүн) булалт-булгөөрөө ба нэгэ-нэгээрэ албанска пограпичнистууд бөөе тусалгаа. Бүү эбсэгтын хурагданай нүүлээр, тэдэ шархатанашад медициниске пунктуудта элдэһынгэ частнуудхаа таһархан гээгдэн байһа.

США-гэй компартиин 12 лидернууд сүүлдэгдэхэ байна

НЬЮ-ЙОРК, августын 25. (ТАСС). Мэлинь федеральна судья США-гэй компартиин 12 лидернууд сүүлдэгдэхэ 15-да болохо гэжэ сонгохобэ. Мүнөө хүнгүүдэ урда тээхи кампани гол түлээ булалта аялажа байна, тэрэндэ коммунистическа проблемэ болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини үзгэрхэ хэрэгтэй гэһэн үмөөршын мэдүүлгэе тэрэ судья оройдоһые хэрэгтэзгүи. Судья болбол сүүлдэгдэхэ хойшлуулха тухай тиниэ тулаа хүнгүүлинь урда тээхи кампанинь гол түлээ булалта аялажа байна үеэ үеэ зүйтэй сүүлдэгдэхэ болохотой байһа, ноябрьска хурагалтануудай бүлгээр тэрэниини